

Sygn. akt IV U 1280/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania S. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 26 kwietnia 2013 roku nr (...)

w sprawie S. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o ustalenie kapitału początkowego

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala wartość kapitału początkowego odwołującego się S. B. z uwzględnieniem okresów zatrudnienia od dnia 7 maja 1964r. do dnia 30 maja 1965r. u (...) w T. oraz od dnia 15 czerwca 1965r. do dnia 14 kwietnia 1967r.

u (...) w T.;

2. oddala odwołanie w pozostałej części;

3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz odwołującego S. B. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IV U 1280/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 lutego 2014 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 26 kwietnia 2013 r. obliczył dla S. B. kapitał początkowy przyjmując za jego podstawę wymiar ustalony dla okresów składkowych łącznie 14 lat 2 miesiące i 4 dni, tj. łącznie 170 miesięcy. Kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 75 624,56 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił między innymi okresu od 1.02.1964 r. do 30.05.1965 r. oraz od 15.06.1965r. do 14.04.1967 r. wskazując, iż za te okresy nie zostały odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. B., w którym domagał się zaliczenia okresów pracy: od 1.02.1964 r. do 30.05.1965 r. w zakładzie: (...) w T. i od 15.04.1965 r. do 14.04.1967r. (...) w T.. Jak podniósł odwołujący to na pracodawcach spoczywał obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne i fakt niewykonania tych ustawowych powinności nie powinien obarczać negatywnymi konsekwencjami jego osoby.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o jego oddalenie – podnosząc argumentację z zaskarżonej decyzji, iż przesłanką zaliczenia danego okresu jako składkowego jest opłacanie od pobieranego w tym okresie wynagrodzenia składek, których nieopłacenie z kolei wyklucza wpływ tego okresu na ustalenie wysokości świadczenia. Ponadto podniesiono, iż brak jest możliwości zaliczenia odwołującemu okresu do dnia (...)r., czyli do daty ukończenia przez niego 15 lat, gdyż od dnia 21.07.1961 r. zatrudnienie osób poniżej 15 lat życia było niezgodne z prawem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

S. B. urodzony w dniu (...)r. wiek 15 lat ukończył z dniem (...)r.

Ubezpieczony w okresie od 1.02.1964 r. do 30.05.1965 r. był zatrudniony u (...)w T. w charakterze pomocnika malarza. Odwołujący pracował tam w pełnym wymiarze czasu pracy zamieszkując na początku u dziadka w miejscowości W. koło T., a później z wujkiem E. K., który ze względu na młody wiek ubezpieczonego sprawował nad nim opiekę. Odwołujący chciał zostać malarzem i przyuczał się do zawodu robiąc kurs czeladnika. Jednocześnie w tym okresie pracował u powyższego pracodawcy na cały etat od rana do popołudnia, a nawet wieczora. Pracodawca nie zgłosił jednak odwołującego do ubezpieczenia społecznego i nie opłacał składek na to ubezpieczenie w przedmiotowym okresie.

Dowód:

- akta ZUS,

- zeznania świadka E. K. przeprowadzone w drodze odezwy sądowej przed Sądem Okręgowym w Tychach – k. 41 akt o sygn. IV Uo 37/13,

- zeznania odwołującego – k. 43.

Następnie w okresie od 15.06.1965 r. do 14.04.1967 r. ubezpieczony podjął pracę u W. P.w (...)w T. w charakterze malarza. Tam również pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Wówczas zakład zajmował się remontem szpitala i odwołujący pracował w tym miejscu wraz ze swoim wujkiem E. K., który był tam portierem. Odwołujący w dniu 6.10.1967 r. zdał egzamin czeladniczy w rzemiośle malarstwo. Pracodawca ten także nie zgłosił odwołującego do ubezpieczenia społecznego i nie opłacał składek ubezpieczeniowych za powyższy okres.

Dowód:

- akta ZUS,

- zeznania świadka E. K. przeprowadzone w drodze odezwy sądowej przed Sądem Okręgowym w Tychach – k. 41 akt o sygn. IV Uo 37/13,

- zeznania odwołującego – k. 43.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zalegające w aktach sądowych i aktach organu emerytalnego oraz w oparciu o zeznania świadka i odwołującego.

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Treść i forma tych dokumentów nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Wiarygodne w ocenie Sądu były także zeznania świadka E. K. i odwołującego. Korespondowały one z materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie. Depozycje te nie zawierały żadnych wewnętrznych sprzeczności, były logiczne i spójne. Razem wzięte dały pełny i jasny obraz badanej rzeczywistości.

Sąd rozważył co następuje:

Odwołanie zasługuje w części na uwzględnienie, w pozostałym zakresie zaś podlega oddaleniu.

Przedmiotem postępowania było ustalenie, czy organ rentowy prawidłowo odmówił zaliczenia do okresu składkowego S. B. okresów zatrudnienia w zakładzie: (...)w T. i w (...)w T. stosownie do art. 174 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm.).

Zgodnie z brzmieniem art. 174 ust. 2 powołanej ustawy - przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe i okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 6 i 7 powołanej ustawy.

Z kolei po myśli art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a tej ustawy za okresy składkowe uważa się między innymi przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową.

Mając powyższe uregulowania na uwadze należy podnieść, iż co do zasady sporne okresy pracy podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu wartości kapitału początkowego. Otóż jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego w postaci dowodów z dokumentów i zeznań słuchanych w sprawie osób ubezpieczony rzeczywiście zarówno w okresie od 7.05.1964 r. do 30.05.1965 r., jak i w okresie od 15.06.1965 r. do 14.04.1967 r. już po ukończeniu 15 lat pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako pomocnik malarza i malarz pobierając wynagrodzenie za swoją pracę.

Trzeba przy tym podkreślić, iż fakt braku zgłoszenia odwołującego przez byłych pracodawców do ubezpieczenia społecznego i nie opłacenia za niego składek w powyższych okresach na to ubezpieczenie nie może skutkować brakiem zaliczenia takich okresów pracy jako składkowych. O kwalifikacji danego okresu zatrudnienia jako składkowego decyduje sam fakt wykonywania pracy, chociażby pracodawca nie odprowadził za ubezpieczonego składek na ubezpieczenie społeczne, bowiem - jak zgodnie przyjmuje się w orzecznictwie (np. w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 1994 r., II UZP 5/94, OSNAPiUS 1994, nr 6, poz. 97) - przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych (w konsekwencji także przy ustaleniu kapitału początkowego) uwzględnia się okresy podlegania ubezpieczeniu, nawet bez składki, a pracownika nie można obciążać ujemnymi skutkami zaniedbań pracodawcy w zakresie opłacania składek (zob. też wyroki Sadu Najwyższego: z dnia 24 marca 1995 r., II URN 7/95, OSNAPiUS 1995, nr 17, poz. 219; z dnia 23 marca 1999 r., II UKN 535/98, OSNAPiUS 2000, nr 10, poz. 402; z dnia 14 marca 2006 r., I UK 205/05, PP 2006, nr 5; z dnia 6 kwietnia 2007 r., II UK 185/06, OSNPUSiSP 2008, nr 9-10, poz. 143). W żadnym razie nieuiszczanie składek na ubezpieczenie społeczne przez pracodawcę nie jest okolicznością uzasadniającą odmowę uznania okresów nieopłacania składek za okresy składkowe, bowiem żaden przepis prawa ubezpieczeniowego tego nie sankcjonuje.

Zatem w zakresie uwzględnienia okresu zatrudnienia od 7.05.1964 r. do 30.05.1965 r. w (...)w T., jak i w okresie od 15.06.1965 r. do 14.04.1967 r. w (...)w T. odwołanie podlegało uwzględnieniu doprowadzając do zmiany zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 26.04.2013 r. W pozostałej zaś części, to jest co do uwzględnienia także okresów od 1.02.1964 r. do 6.05.1964 r. i od 15.04.1965 do 14.06.1965 r. u powyższych pracodawców odwołanie podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

Odnosząc się do okresu pracy ubezpieczonego przed ukończeniem przez niego 15 lat, tj. okresu pracy w (...)w T. od 1.02.1964 r. do 6.05.1964 r. trzeba podkreślić, iż rację ma ZUS podnosząc, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury (patrz wyrok Sądu najwyższego z dnia 23.04.1999 r., II UKN 593/98, OSNP 2000/12/485) zatrudnienie po dniu 21 lipca 1961 r. młodocianego, który nie ukończył 15 lat nie może być uznane jako okres zatrudnienia na warunkach ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczeniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160), a więc nie może być uważane za okres składkowy (art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.)). Również obecnie obowiązujący cytowany powyżej art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalnej podtrzymuje tę zasadę. Brak zatem możliwości uwzględnienie odwołującemu przy ustalaniu wartości kapitału początkowego, okresu przed ukończeniem przez niego 15 lat (czyli przed datą (...)r.).

Gdy chodzi z kolei o okres pracy w (...)w T., to w zakresie, w jakim odwołujący domagał się uwzględnienia okresu sprzed dnia 15.06.1965 r. (to jest od dnia 15.04.1965 r.) nie zasługuje ono na uwzględnienie z uwagi, iż z jego dokumentacji pracowniczej znajdującej się w aktach ZUS, a dokładniej zaświadczenia wydanego przez przedmiotowego pracodawcę (patrz k. 13 akt ZUS) bezsprzecznie wynika, iż ubezpieczony pracował tam właśnie od dnia 15.06.1965 r.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję ZUS z dnia 26.04.2013 r. w sposób wskazany w sentencji, a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Ponadto w pkt 3 wyroku zasądził od ZUS Oddział w T. na rzecz odwołującego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu na podstawie § 12 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 461).